

Okul Öncesi Öğrencileri İçin Hazırlanan Yeni Nesil Hikâye Kitaplarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Examination of New Generation Story Books Prepared for Preschool Students in Terms of Values Education

ÖZET

Hikâye kitapları çocukların duygu, düşünce ve hayal gücünü geliştirmesinin yanı sıra gerekli değerleri kazanmalarını, yeni değerler benimsemeleri ve değerleri kişilik haline getirerek davranışa dönüştürmelerinde önemli bir yere sahiptir. Yeni nesil hikâye kitapları denildiğinde akla ilk gelen dünyanın en renkli ve şakacı filini konu edinen, özellikle okul öncesi dönemdeki çocuklarına yönelik Mikado Yayınları tarafından 2023 tarihinde basılan "Elmer Serisi" farklılıkların önemine ve gereğine vurgu yapan, kendinle barışık olma mesajı veren hikâye kitaplarıdır. Bu araştırma da, okul öncesi dönem çocuklarına okutulması önerilen "Elmer Serisi" içerisinde yer alan yedi kitabın kök değerlere yer verilme durumunu analiz etmek amaçlanmıştır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, veri toplamak için doküman analizi tekniği tercih edilmiş, verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2023 yılında öğretim programlarında öğrencilere kazandırılması için kök değerler olarak belirlenen "Adalet, Dostluk, Dürüstlük, Öz denetim, Sabır, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Vatansızlık, Yardımseverlik" değerleri ile ilgili eserlerde yer alan ifadeler belirlenmiş, ardından bu ifadeler yorumlanarak ilgili değerler başlığı altında sunulmuştur. Araştırma sonucunda, değerler eğitimi açısından incelendiği bu eserler içerisinde toplamda seksen sekiz (88) değer içeren cümlelere yer verildiği görülmüştür. Hikâye kitaplarında en fazla Sevgi değeri ile ilgili doğrudan verebilecek ve kazandırılacak özellikte cümlelere yer verildiği görülmüştür. Kitaplarda sevgi değeri çeşitli cümleler ile yoğun olarak hissettirilmiştir, farklı eserlerde 23 cümle ile açıkça vurgulanmıştır. Yardımseverlik değeri ise sıkça bahsedilen ikinci değer olup, eserlerde 20 cümle bu değeri kazandırmaya yöneliktir. Bu değerleri sırasıyla; dostluk, öz denetim, adalet, saygı, Sabır, sorumluluk, dürüstlük değeri izlemektedir. Kitaplarda vatansızlık değerine ise hiç yer verilmediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, Yeni nesil hikâye kitapları, Değerler eğitimi

ABSTRACT

In addition to developing children's emotions, thoughts and imagination, story books have an important place in helping them gain the necessary values today, adopt new values, and transform values into personality and behavior. When it comes to new generation story books, the first thing that comes to mind is the "Elmer Series", which is about the world's most colorful and playful elephant and was published by Mikado Publications in 2023, especially for pre-school children. These are story books that emphasize the importance and necessity of differences and give the message of being at peace with yourself. This research aims to analyze the inclusion of root values in seven books in the "Elmer Series", which are recommended to be read to preschool children. In this research, where qualitative research method was used, document analysis technique was preferred to collect data and descriptive analysis method was used to analyze the data. The expressions in the work regarding the values of "Justice, Friendship, Honesty, Self-control, Patience, Respect, Love, Responsibility, Patriotism, Helpfulness", which are stated as root values to be taught to students in the curriculum by the Ministry of National Education in 2023, were determined, and then these expressions were interpreted and interpreted. It is presented under the heading of the relevant value. As a result of the research, it was seen that a total of eighty-eight (88) value-containing sentences were included in these works, which were examined in terms of values education. It has been observed that the story books contain the most sentences about the value of Love, which can be conveyed and imparted directly. In the books, the value of love is intensely felt with various sentences and is clearly emphasized in 23 sentences in different places. The value of helpfulness is the second frequently mentioned value, and 20 sentences in the works aim to convey this value. These values are respectively; It is followed by the values of friendship, self-control, justice, respect, patience, responsibility and honesty. It was concluded that the value of patriotism was not included at all in the books.

Keywords: Preschool, New generation story books, Values education

GİRİŞ

Bir toplumdaki bireyleri birbiriyle bütünleştiren, toplumun devamlılığını sağlayan unsurların başında değerler gelir. Değerler, bireylerin inançlarını, tutumlarını ve davranışlarını yönlendiren temel prensipler olarak tanımlanabilir. Türkiye'de değerler hakkında ilk araştırmaları yapan Güngör (2010)' e göre değer; bir şeyi gönülden istenilebilir ya da istenilemez olduğu hakkındaki inancı ifade eder. Halstead ve Taylor (2000)'a göre değer belli bir davranışın doğru ve arzu edilebilir olup olmadığını belirleyen, bireylerin tutumlarına yön veren ilkeler ve temel inanışlar olarak tanımlanırken, Schwartz (2010) değer kavramını davranış, olayların seçimi ve değerlendirilmesinde yol gösterici olarak tanımlamış; dostluk, evrensellik, bağımsızlık, güvenlik, rahatlık,

Cevat Eker¹

Burcu Ertek Eroğlu²

How to Cite This Article

Eker, C. & Eroğlu, B. E. (2024). "Okul Öncesi Öğrencileri İçin Hazırlanan Yeni Nesil Hikâye Kitaplarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi", *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, (Issn:2630-631X) 10(1): 111-122. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10620614>

Arrival: 05 December 2023
Published: 31 January 2024

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Doç. Dr., Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Zonguldak, Türkiye. ROR ID: <https://ror.org/01dvabv26>

² Yüksek Lisans Öğrencisi. Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak, Türkiye. ROR ID: <https://ror.org/01dvabv26>

zevk, başarı, değişme, cesaret ve aile değerlerinin bütün toplumlarda ortak değerler olduğunu belirtmiştir. Değerleri başka bir ifade ile tanımlamak gerekirse insanı insan yapan, insanı yaratılmış diğer canlılardan ayıran temel özellikleri içinde bulunduran ve insanların davranışlarına yön veren inançlar bütünü olarak tanımlanabilir (Ulusoy ve Dilmaç, 2020). MEB (2018) tanımına göre değer, öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamı olarak tanımlandığı görülmektedir. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır. Bir toplumun geleceği, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlıdır. Bundan dolayı eğitim sistemimizin amacı, her bireye uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırmaktır.

Son yıllarda ülkemizde değerler eğitime oldukça önem verilmeye başlandığı görülmektedir. Değer eğitiminin amacı, çocuğun doğuştan gelen en iyi yanını ortaya çıkarmak; kişilik gelişimine katkı sağlamak; insanın kusursuzluğa ulaşmasına yardımcı olmak; bireyleri ve toplumları kötü ahlaktan koruyup kurtarmak bunun yanında iyi bir ahlakla donatmak ve devamını sağlamaktır (Aydın ve Gürler, 2020). Türk eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. MEB (2018)' e göre öğretim programlarında yer alan kök değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak bireylere kazandırılması önemli görülmektedir. Bireyler günlük yaşamının önemli bir kısmını çeşitli sosyal ortamlar arasında geçirmektedir. İçinde bulunduğumuz sosyal yaşam, her birimizin kendi istek ve arzusuna göre değil, toplum kurallarına ve değerlerine bağlı olarak yaşam sürdürmemizi mecbur kılar (Yıldırım ve Yıldırım, 1997). Bu nedenle, değerlerin bireylere öğretilmesi ve bu değerlerin benimsetilmesi oldukça önemlidir. Bireylere değerlerin kazandırılması, benimsetilmesi ve nesilden nesile aktarılması değerler eğitimi yoluyla gerçekleştirilir.

Değerlerin bireylerin karakterini, bakış açısını, eylemlerini ve hayatını belirleyecek faktörler olması nedeniyle bireylerin temel değerleri fark etmesi, değerleri özümsemesi ve bu değerleri karakterinin esas yapısı haline getirerek davranışa dönüştürmesi önemlidir. Ömür boyunca devam eden “bu değer kazanma ve kazandırma süreçlerine “değerler eğitimi” denilmektedir” (Yaman, 2016). Değerler Eğitiminin amacı, bütün insanlığın ortaklaşa sahip olduğu evrensel değerlere vurgu yaparak iyi karakter örnekleri sergileyen, ahlâki değerlere sahip, sorumluluk duygusu içinde hareket eden vatandaşlar ortaya çıkarmaktır (Altan, 2011). Bireylere verilecek olan değer eğitimi, bireylerin mutluluğuna, toplumsal huzura, toplumlar arası ilişkilere, barışa, genel olarak insanlığa daha iyi bir geleceğin sunulmasına katkıda bulunacaktır (Kolaç, 2010) Hakam (2018)' e göre değerler eğitiminin önemi şunlardır;

- ✓ Değerlere ilişkin kavramlarının doğru bir biçimde sunulması değer kurallarını öğrencilerin anlamasını sağlar,
- ✓ Öğrencilerin değer etkinliklerini örnek alabilmelerini ve davranışa dönüştürmelerini sağlar,
- ✓ Öğrencilerin değerlerin kurallarına uygun hareket edebilmelerini sağlar,
- ✓ Değerler eğitimi öğrencilerin bilgiyi davranışa dönüştürmesini ve rol almalarını sağlar,
- ✓ Öğrencilerin değerleri gerçek hayatta kullanımını alışkanlık haline getirebilmesini ve sürekli kullanabilmelerini sağlar.

Bütün toplumlarda kendi kültürlerine özgü olan değerlerin sürekliliğini sağlamak ve yok olmasını engellemek amacıyla değer eğitimi hassas bir yere sahiptir. Çocukların evrensel ve ulusal değerlere sahip olması değerler eğitiminin özümsemesi ile mümkün olmaktadır (Eker ve Kılav, 2022). Son yıllarda değerlerin önemi fark edilmiş ve bu sebeple okullar da değerler eğitimi etkinlikleri düzenlenmeye başlanmıştır. Okullardaki değerler eğitiminin amaçlarından biri öğrencilerde sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik oluşturmaktır (Aydın, 2010). Nitekim Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 08 Eylül 2010 tarihinde yayımlanan 53 numaralı genelge ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı tüm resmi ve özel örgün eğitim kurumlarının bütün sınıf ve şubelerinde belirlenen değerlerle ilgili olarak öğrencilerimizin yeterliliklerini arttırmak bu değerlerin çocukların davranışlarına yansımaları sağlamak amacıyla etkinlikler yapılması önerilmektedir (2010/53, MEB. Genelge).

Bu sebeple, toplumun devamlılığını sağlamak ve istenilen olumlu değerlere sahip insanları yetiştirilebilmek için çocuklar küçük yaştan itibaren değerlerle buluşturulmalıdır. Kişiliğin ilk yıllarda oluşmaya başladığı gerçeğinden hareketle bilinçli bir öğrenme ortamı oluşturarak ve uygun öğrenme materyalleri hazırlayarak çocuklara istenilen değerler kazandırılabilir. Çocukların gelişim süreci göz önüne alındığında yaşamın ilk beş yılı değerler eğitiminin verilmesi için en elverişli dönemdir (Ulusoy ve Dilmaç, 2020). Okul öncesi eğitim,

çocuğun eğitim hayatının ilk basamağını oluşturur. Bu nedenle okul öncesi dönemde verilen nitelikli bir eğitim çocukların ileriki yaşamlarında başarılarını artırır. Değerlerin temeli de okul öncesi dönemde atılmaktadır. Okul öncesi dönemde değer eğitimi verilirken bireysel, toplumsal ve ahlaki değerlere geniş bir eğitim anlayışı içerisinde bakılmalı, bu dönem çocuğun gelişim özellikleri dikkate alınarak tek bir alana yönelik değil tüm alanları bir bütün olarak kapsamalıdır. Bu şekilde verilen eğitimde çocuk, yetişkin bir birey olurken evrensel değerleri özümseyecektir (Arıkan, 2011).

Çocukların keşfetmek ve öğrenmek için doğal bir eğilimleri vardır. Öğrenme çok erken yaşlarda başlar ve hayat boyu devam eder (MEB, 2013). Bu nedenle, okul öncesi dönemde verilen değerlerin, bu eğitimin bir parçası olması ve kazanım ve göstergelerle desteklenmesi önemlidir. Çünkü değer kazanımı yaşam boyunca her alanda devam etmektedir. Bir toplumun varlığını ve gelecekte devamını sağlayan önemli unsurlardan biri olarak görülen değerlerin, gelecek kuşaklara aktarılmasında hikâye kitapları önemli bir araçtır. Özellikle okul öncesi dönemde çocuklara okunan hikâye kitapları değerlerin kazanılmasında önemli etkiye sahiptir. Bu süreçte, çocuklara sağlanacak zengin eğitsel iletiler, onların karakter gelişimine olumlu bir etki yapabilir. (Hökelekli, 2013). Değerlerin öğretiminde somut araç olarak kullanılan hikâyeler belirlenen değerlerinin iletilmesinde kullanılan edebi bir türdür. Hikâyeler, olağanüstü kahramanların ve olayların anlatıldığı dinleyicileri etkileyebilen güçlü bir sözlü anlatım türüdür. Hikâyeler pek çok ulusal ve evrensel değerleri bünyesinde taşımakta olup, çocukların içinde bulunduğu toplumun değerlerini, gelenek ve göreneklerini zevkle öğrenmelerini sağlayan öğretim materyalleri olarak etkin şekilde kullanılmaktadır. Hikâyeler okul öncesi sınıflarında çok sık kullanılan, benimsemesi gereken değerleri eğlenceli bir şekilde çocuklara aktaran önemli eğitim materyalleridir. Bu sebeple, çocukların yaşları, gelişimsel özellikleri, ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alınarak hazırlanmış çocuklara yönelik hazırlanmış nitelikli hikâye kitapları önemli bir eğitim araçlarıdır.

Araştırmanın Amacı

Öğrencilerin değerleri tanımasını ve değerleri edinmesini sağlayan en önemli araçlardan biri de hikâye kitaplarıdır. Kitaplar değerler oluşturur ve bu değerlerin kazandırılmasını kolaylaştırır. Günümüzde yeni nesil hikaye kitapları denildiğinde akla ilk gelen dünyanın en renkli ve şakacı filini anlatan 24 kitaplık “Elmer” serisidir. Bu seride Elmer, başkalarına benzemeye çalışmayıp kendi olduğunda yaşamın herkes için daha güzel olduğunu keşfediyor. Elmer, özsaygı ve çeşitlilik üzerine, farklı olanın saygı görüp onurlandırıldığı bir öykü. Başkalarının farklılıklarına saygı duymanın doğallığını ve “kendin gibi” olmanın değerini gösteriyor. Bu araştırma ile okulöncesi çağındaki çocuklar tarafından sevilerek okunan, günümüzde çocuk edebiyatı alanında önemli bir yer teşkil eden Elmer serisi içerisinde yer alan kitapların hangi değerleri ilettiğini tespit etmek ve değerler eğitiminde hikâye kitaplarının önemine dikkat çekmek amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada verilerin elde edilmesinde nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizinde Merriam (2009)'un belirlediği aşamalar kullanılmıştır bu aşamalar şunlardır:

- ✓ Uygun dokümanları bulma,
- ✓ Dokümanların orijinalliğini kontrol etme,
- ✓ Kodlama ve kataloglama konusunda bir sistematik oluşturma
- ✓ Veri analizi yapma (içerik analizi yapma).

Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi uygulanmıştır. Yıldırım ve Şimşek' e göre (2021) betimsel analizde elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından öğretim programlarında kök değerler olarak yer alan “adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik” değerlerinin “Elmer Serisi” içerisinde bulunan kitaplardaki cümlelerde doğrudan ya da örtük olarak yer alma durumu incelenip belirlenmiştir. Ardından belirlenen ifadeler ilgili kök değer başlığının altında yorumlanmıştır.

Araştırmanın Veri Kaynağı

Araştırmada özellikle okul öncesi dönemdeki çocuklarına yönelik Mikado Yayınları tarafından 2023 tarihinde basılan “Elmer Serisi” içerisinde yer alan “Elmer, Elmer ve balinalar, Elmer ve kayıp ayı, Elmer ve kelebek, Elmer ve gül, Elmer Fillerin yarışı, Elmer ve süper el” resimli öykü kitapları değerler eğitimi açısından incelenmiştir. Okul öncesi çağındaki çocuklar tarafından sevilerek okunan Elmer serisine ait kitapların,

günümüzde çocuk edebiyatı alanında önemli bir yer teşkil etmesi ve değerlerin aktarılmasında bir araç konumunda olması dolayısıyla değerler eğitimi açısından çalışmamıza konu olmuştur.

Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Araştırmada geçerliliği ve güvenirliği sağlamak adına uzman görüşüne başvurulmuştur. Gerek veri toplama ve analiz süreçleri ile bulgular kısmında uzman görüşü alınmıştır. Üç kişiden oluşan konu alan uzmanı ve iki okul öncesi öğretmenin görüşleri alınmıştır. Böylece öykülerde yer alan değerlerin varlığı iki kişi tarafında tespit edilmiş, bunların tutarlılığına ilişkin hesaplamalar yapılmıştır. Öyküler detaylı bir şekilde, büyüklü bir duyarlılıkla okunmuş, öykülerde var olan değerler belirlenmiş, birbiriyle ilişkili değerler temalar altında toplanmıştır. Özellikle birkaç değeri bünyesinde barındıracak nitelikteki ifadelerin üzerinde durulmuş ve uzman görüşü ile birlikte karar varılmıştır. Belirlenen değerlerin birbiriyle tutarlı olup olmadığına ilişkin tutarlılık çalışması yapılmış ve görüş birliğine varılmıştır.

Verilerin Toplanması ve analizi

Verilerin toplanması ve analiz edilmesinde ilk olarak Milli eğitim Bakanlığı'nın 2023 yılında öğretim programlarında öğrencilere kazandırılması için önerdiği kök değerler belirlenmiş ve incelenen kitaplarda değerlerin geçtiği kısımlar fişleme tekniği ile kayıt altına alınmıştır. Her bir değer için ayrı bir tablo yapılmış ve hangi kitabın kaçınıcı sayfasında o değer geçtiği tabloya işlenmiştir. Böylece değerlerin işlenme sıklıklarının ortaya konmuştur. Elde edilen verilerin analizi Tablo 1' de verilen tanımlar dikkate alınarak yapılmıştır. Öğretim programlarında yer alan kök değerler ve tanımları Tablo 1'de verilmiştir (TDK, 2023)

Tablo 1. Kök Değerler ve Tanımları

Kök Değerler	Tanım
Adalet	Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması, hakkı gözetme, hak ve hukuka uygunluk.
Dostluk	Dost olma durumu; mihribanlık, ülfet. Dostça davranış
Dürüstlük	Doğruluk, bir durumu gerçeklerden farksız olarak olduğu gibi yansıtmaktır. Sözünde ve davranışlarında doğruluktan ayrılmama.
Sevgi	İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu.
Sabır	Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi. Olacak bir şeyi telaş göstermeden bekleme.
Saygı	Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet. Başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusu.
Sorumluluk	Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, mesuliyet, uhde. Sorumlu olmayı gerektiren bir yükümlülüğün kendisi; ağırlık.
Vatanseverlik	Doğduğu yeri, evini, köyünü, müstakil devlet sınırları içinde memleketini sevmektir.
Yardımsızlık	'Hayırseverlik' olarak tanımlanmaktadır.
Öz Denetim	Daha önemli bir amaca ulaşabilmek için kişinin tepkilerini, davranışlarını veya başka amaca yönelme eğilimini denetleyip kısıtlaması, otokontrol.

BULGULAR

Bu bölümde okul öncesi çocukların için önerilen ve yeni nesil hikâye kitapları olarak bilinen Elmer hikâye seti içerisinde ait rast gele seçilen hikâye edici (anlatıma dayalı) 7 kitapla ilgili elde edilen bulgular kök değer başlıklar çerçevesinde verilmiştir.

Adalet Değeri İle İlgili Bulgular ve Yorumlar

Adalet sözcüğünün değişik tanımları vardır. Türk Dil Kurumu kavramı "Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması, hakkı gözetme, hak ve hukuka uygunluk." olarak tanımlamaktadır (TDK, 2023). Adalet değerine seçilen kitaplarda yer verilme durumuna ait bilgiler tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Adalet değerinin dağılımı

Kitaplar	f	%
Elmer	-	-
Elmer ve Balinalar	1	20.0
Elmer ve Kayıp ayı	-	-
Elmer ve Kelebek	-	-
Elmer ve Gül	-	-
Elmer Fillerin Yarışı	4	80.0
Elmer ve Süper el	-	-
Toplam	5	100

Tablo 1 incelendiğinde Elmer Serisin içerisinde doğrudan veya örtük olarak verilen adalet değeri ilgili ifadelerin toplamının beş (f:5) olduğu görülmektedir. Adalet değerine en çok dört (% 80.0) kez “Elmer Fillerin yarışı” kitabında yer aldığı, “Elmer ve balinalar” ile adlı kitabında bir kez yer verildiği görülmektedir. İncelenen kitaplardan “Elmer”, “Elmer ve kayıp ayı”, “Elmer ve kelebek” ile “Elmer ve süper el” “Elmer ve gül” adlı kitaplarda adalet değerine hiç yer verilmediği görülmüştür. İncelenen kitaplarda adalet değeriyle ilgili örnek olarak serinin “Elmer Fillerin yarışı” eserinde şu ifadeler yer verilmiştir.

“Mavi fil en önce yarışı bitirdiği için birincilik madalyasını, Turuncu fil ise ikincilik madalyasını kazandı.”(Sayfa:19). İfadesinde adalet değerine yer verilmiştir. Bu ifade ödül dağıtımının, yarışmadaki sıraya göre yapılması adalet değerinin yansıtılması açısından iyi bir örnek olmuştur. Yazarın Elmer ve Balinalar’ adlı bir diğer kitabında ise adalet değerine şu şekilde vurgu yapılmıştır.

“Eğer istersen inip yürüyebiliriz Wilbur, dedi Elmer.”(Sayfa:9). İfadesiyle yazar, iki arkadaşın da fikrini alarak yolculuk yapmaları ile adalet değerine vurgu yapmıştır.

Dostluk Değeri İle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Dostluk sözcüğünün değişik tanımları vardır. Türk Dil Kurumu kavramı “Dost olma durumu; mihribanlık, ülfet. Dostça davranış” olarak tanımlamaktadır (TDK, 2023). Dostluk değerine seçilen kitaplarda yer verilme durumuna ait bilgiler tablo2’de verilmiştir.

Tablo 2: Dostluk değerinin dağılımı

Kitaplar	f	%
Elmer	2	12.0
Elmer ve balinalar	2	12.0
Elmer ve kayıp ayı	2	12.0
Elmer ve kelebek	2	12.0
Elmer ve gül	4	23.5
Elmer Fillerin yarışı	2	12.0
Elmer ve süper el	3	17.5
Toplam	17	100

Tablo 2 incelendiğinde Elmer Serisin içerisinde doğrudan veya örtük olarak verilen dostluk değeri ilgili ifadelerin toplamının on yedi (f:17) olduğu görülmektedir. Serinin ele alınan tüm kitaplarında dostluk değerine değinilmiştir. Dostluk değerine en çok dört (%23.5) kez “Elmer ve Gül” kitabında yer verildiği görülmüştür. “Elmer ve Süper El” kitabında dostluk değerinin üç (%17.5) kez değinildiği görülmüştür. “Elmer”, “Elmer ve Balinalar”, “Elmer ve Kayıp Ayı”, “Elmer ve Kelebek” , “Elmer ve Fillerin Yarışı” adlı kitaplarda ise eşit miktarda değinildiği görülmüştür. İncelenen kitaplarda dostluk değeriyle ilgili örnek olarak serinin “Elmer ve Gül” eserinde şu ifadeler yer verilmiştir.

“Çekinmene gerek yok Gül, gel seni Elmer ve Wilbur ile tanıştırayım.” (Sayfa:8). İfadesinde, Eldo yeni tanıştığı arkadaşı Gül’e, yeni arkadaşlıklar kurması için ortam oluşturuyor. Ve sonunda çok çekingen olan Gül’ün sıkı dostlukları oluyor. Bu ifade dostluk değeri yansıtılmıştır. Dostluk değerine güzel bir örnektir. Yazarın “Elmer ve Kayıp Ayı” adlı kitabında ise dostluk değerine şu şekilde yer verilmiştir.

“Lütfen beni eve götürün, dedi oyuncak ayı. Bebek Fil olmadan uyuyamıyorum.”(Sayfa:14). İfadesinde, oyuncak ayı ile bebek fil arasındaki güçlü bir bağdan bahsediyor. Bu ifade dostluk değerinin varlığını göstermektedir. Yazarın bir diğer kitabı olan, “Elmer” kitabında ise; dostluk değeriyle ilgili şu ifadeye yer verilmiştir.

“Bazen o, fillere şaka yapıyordu, bazen de öbür filler Elmer’a. Eğer birileri gülüyorsa başlatan hep Elmer oluyordu.”(Sayfa:5). Yazar dostların karşılıklı ortak bir duyguyu paylaşım mutlu olmalarından bahsetmiştir. Dostluk değerine vurgu yapmıştır.

Yazarın,“Elmer ve Kelebek” isimli kitabında ise dostluk değerine şu şekilde vurgu yapılmıştır.

“Bana ihtiyacın olursa adımı seslen yeter, dedi kelebek. Nerede olursam olayım seni duyarım.” (Sayfa:6). Dostluk kavramının göstergelerinden biri, dostların iyi ve kötü günde beraber olmalarıdır. Yazar buradaki ifadeyle, dostluğun bu yönüne dikkat çekmiştir. Yazarın “Süper El” kitabında ise dostluk değerine şu şekilde değinilmiştir.

“Elmer fillerin yanına gitti ve hepsini bir araya topladı. Gelin, çok komik bir fıkra öğrendim, size de anlatayım.” (Sayfa:5). Yazar, Elmer’in arkadaşlarının mutlu olması için bildiği bir fikrayı paylaşması ile dostluk değerine vurgu yapmaktadır. Bir diğer, “Fillerin Yarışı” isimli kitapta dostluk değerine şu şekilde değinilmiştir.

“Pembe Fil ve Mor Fil çok eğlenmiş bir şekilde gülere geliyorlardı.” (Sayfa:21). Yazar, dostluğun, en yakın arkadaşla gülebilmek, eğlenebilmek olduğunu anlatmaya çalışmıştır. Bu ifadeyle, dostluk değerine yer vermiştir. Yazar “Elmer ve Balinalar” kitabında ise dostluk değerine şu şekilde değinmiştir.

“Sıkı tutun Wilbur, sıkı tutun Elmer. Tutunuyorummm! diye aynı anda bağırdılar.” (Sayfa:14). İfadesiyle yazar, dostluk değerinin, zorluklarda birlikte mücadele etmek olduğunu vurgulamıştır.

Dürüstlük Değeri İle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Dürüstlük kavramının değişik tanımları vardır. Türk Dil Kurumu kavramı “Bir durumu gerçeklerden farksız olarak olduğu gibi yansıtmaktır. Sözünde ve davranışlarında doğruluktan ayrılmamak, doğruluk olarak tanımlanmaktadır.” (TDK, 2023). Dürüstlük değerine seçilen kitaplarda yer verilme durumuna ait bilgiler tablo3’de verilmiştir.

Tablo 3: Dürüstlük değerinin dağılımı

Kitaplar	f	%
Elmer	-	-
Elmer ve balinalar	-	-
Elmer ve kayıp ayı	-	-
Elmer ve kelebek	-	-
Elmer ve gül	-	-
Elmer Fillerin yarışı	2	67.0
Elmer ve süper el	1	33.0
Toplam	3	100

Tablo 3 incelendiğinde Elmer Serisin içerisinde doğrudan veya örtük olarak verilen dostluk değeri ilgili ifadelerin toplamının üç (f:3) olduğu görülmektedir. Serinin ele alınan tüm kitaplarından yalnızca iki tanesinde dürüstlük değerine değinilmiştir. Dürüstlük değerine en çok iki (%67.0) kez “Elmer ve Fillerin yarışı” kitabında yer verildiği görülmüştür. “Elmer ve Süper El” kitabında dürüstlük değerinin bir (%33.0) kez değinildiği görülmüştür. “Elmer”, “Elmer ve Balinalar”, “Elmer ve Kayıp Ay”, “Elmer ve Kelebek”, “Elmer ve Gül” adlı kitaplarda ise dürüstlük değerine değinilmediği görülmüştür. İncelenen kitaplarda dürüstlük değeriyle ilgili örnek olarak serinin “Elmer ve Fillerin yarışı” eserinde şu ifadelere yer verilmiştir.

“Sarı Fil yaptığından utanmıştı, onların yanına özür dilemeye gitti.” (Sayfa:22). İfadesinde Yazar, Sarı filin yaptığı yanlış anlayınca hatasını fark edip, özür dilemesini dürüstlük olarak değerlendirmiş ve dürüstlük değerine vurgu yapmıştır.

“Yılana, tavşanlara beni ve diğer filleri kandırdığı zaman olanları anlatmasını söyledim” (Sayfa:12). İfadesinde yazar, dürüstlük değerinin, sözünde ve davranışlarında doğruluktan ayrılmamak tanımına vurgu yapmıştır.

Sevgi Değeri İle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Sevgi kavramının değişik tanımları vardır. İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelen duygu olarak tanımlanmaktadır. (TDK, 2023). Sevgi değerine seçilen kitaplarda yer verilme durumuna ait bilgiler tablo4’de verilmiştir.

Tablo 4: Sevgi değerinin dağılımı

Kitaplar	f	%
Elmer	5	21.8
Elmer ve balinalar	2	8.70
Elmer ve kayıp ayı	4	17.3
Elmer ve kelebek	2	8.70
Elmer ve gül	5	21.8
Elmer Fillerin yarışı	3	13.0
Elmer ve süper el	2	8.70
Toplam	23	100

Tablo 4 incelendiğinde Elmer Serisinin içerisinde doğrudan veya örtük olarak verilen sevgi değeri ilgili ifadelerin toplamının on yedi (f:23) olduğu görülmektedir. Serinin ele alınan tüm kitaplarında sevgi değerine değinilmiştir. Sevgi değerine en çok beş (%21.8) kez “Elmer ve Gül”, ve “Elmer” kitabında yer verildiği görülmüştür. “Elmer ve Kayıp Ayı” kitabında sevgi değerinin dört (%17.3) kez değinildiği görülmüştür. “Elmer Fillerin Yarışı” kitabında sevgi değerinin üç (%13.0) kez değinildiği görülmüştür. “Elmer ve Balinalar”, “Elmer ve Kelebek”, “Elmer ve Süper El” adlı kitaplarda ise eşit miktarda değinildiği görülmüştür. İncelenen kitaplarda sevgi değeriyle ilgili örnek olarak serinin “Elmer ve Gül” eserinde şu ifadelere yer verilmiştir.

“Elmer ve Wilbur çok şaşırmişti. Ne kadar hoş, ne kadar şeker dedi Elmer. Çok çabuk kızarıyor , o yüzden adına Gül demişler.” (Sayfa:9). Yazar, herhangi bir kişi veya canlıya karşıya duyduğumuz ilgiyi doğrudan güzel sözcüklerle aktarmıştır. Sevgi değerine vurgu yapılmıştır. Yazarın bir diğer kitabı olan aynı oranda sevgi değerinin geçtiği “Elmer” kitabında ise , sevgi değeri ile ilgili şu ifadeye yer verilmiştir.

“Elmer sen çok yaşa! dedi Yaşlı Fil. Bizi hep güldürüyorsun ama hiç bu kadar komik olmamıştın.” (Sayfa:25). Yazar, bu ifadesinde herhangi bir kişiye veya canlıya karşıya duyduğumuz ilgiyi doğrudan sözcüklerle ifade etmiştir. Sevgi değerine vurgu yapılmıştır. Yazarın, “Elmer ve Kayıp Ayı” adlı kitabında ise sevgi değerine şu şekilde değinilmiştir.

“Bebek Fil oyuncak ayısını görünce çok heyecanlandı.” (Sayfa:21). Sevgi duygusu beslediğimiz bir kişi veya bir nesneyle karşılaştığımızda mutlu olmamız, sevinmemiz, bu mutluluğun yüz hatlarımıza, davranışlarımıza yansması olması gereken durumdur. Yazar burada, sevgi değerine vurgu yapmaktadır. Yazarın “Elmer Fillerin Yarışı” kitabında ise sevgi değerine şu şekilde değinilmiştir.

“Genç filler yarışa hazırlanıyor, daha yaşlı filler ise onları cesaretlendiriyordu.” (Sayfa:5). Yazar bu ifadesinde sevgi değerinin bir kişiye karşı duyulan yakın ilgisini anlatmaya çalışmıştır. İfade de sevgi değerine değinilmiştir. Yazarın “Elmer ve Süper El” kitabında sevgi değerine şu şekilde değinilmiştir.

“Elmer, Zelda teyze sen bir harikasin! dedi.” (Sayfa:22). Yazar eserde, herhangi bir kişiye karşı duyduğumuz ilgiyi sözcüklerle ifade etmiştir. Sevgi değerine vurgu yapılmıştır. Yazarın, “Elmer ve Kelebek” adlı kitabında ise sevgi değerine şu şekilde değinilmiştir.

“Bu sadece Wilbur’un sesi. Bize şaka yapıyor, diye güldü Elmer. Haydi onu güdüklayalım.” (Sayfa:23). Yazar sevgi değerine, başkalarını sevme göstergesi olarak değinmiştir. Yazarın, “Elmer ve Balinalar” adlı kitabında ise sevgi değerine şu şekilde değinilmiştir.

“Özellikle sizi görmek için geldik, hayatımızda ilk defa balina görüyoruz, dedi Elmer.” (Sayfa:22). Yazar ifadesinde, sevgi değerini sevilen kişi ve nesnelere için yapılan fedakârlıklar olarak sevgi değerine değinmeye çalışmıştır.

Sabır Değeri İle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Sabır sözcüğünün değişik tanımları vardır. Türk Dil Kurumu kavramı “Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi. Olacak bir şeyi telaş göstermeden beklemek.” olarak tanımlamaktadır (TDK, 2023). Sabır değerine seçilen kitaplarda yer verilme durumuna ait bilgiler tablo1’de verilmiştir.

Tablo 5: Sabır değerinin dağılımı

Kitaplar	f	%
Elmer	-	-
Elmer ve Balinalar	1	25.0
Elmer ve Kayıp ayı	-	-
Elmer ve Kelebek	-	-
Elmer ve Gül	-	-
Elmer Fillerin Yarışı	2	50.0
Elmer ve Süper el	1	25.0
Toplam	4	100

Tablo 5 incelendiğinde Elmer Serisinin içerisinde doğrudan veya örtük olarak verilen sevgi değeri ilgili ifadelerin toplamının dört (f:4) olduğu görülmektedir. Serinin ele alınan bazı kitaplarında sabır değerine değinilmiştir. Sabır değerine en çok iki (%50.0) kez ‘Elmer Fillerin Yarışı’ kitabında yer verildiği görülmüştür. ‘Elmer ve Balinalar’, ‘Elmer ve Süper El’ adlı kitaplarda ise eşit miktarlarda sabır değerine değinildiği görülmüştür. İncelenen kitaplarda sabır değeriyle ilgili örnek olarak serinin “Elmer ve Fillerin Yarışı” eserinde şu ifadelerle yer verilmiştir.

“Elmer ve Wilbur, birlikte HAZIIIR! BAŞLAAAA! diye bağırdı. Yarışmacılar bir anda koşmaya başladılar.” (Sayfa:10). Bu ifadeye göre, istenilen hedefe ulaşmak için serinkanlılığı koruyarak beklememiz gerekebilir. Sabır değerine doğrudan vurgu yapılmıştır. Yazarın diğer bir kitabı “Elmer ve Süper El” eserinde sabır değeriyle ilgili şu ifadelerle yer verilmiştir.

“Yanlarından görünmeden geçmeyi başarınca Elmer, beni burada bekle Süper El. Yılanların yanından rahatça geçebilmek için bir fikrim var, dedi.” (Sayfa:10). Beklediğimiz bir sonucu elde etmemiz için zamana ihtiyaç duyabiliriz. Bunun için beklememiz sabretmemiz gerekebilir. Yazar bu ifadesinde sabır değerine vurgu yapmıştır. Yazar, “Elmer ve Balinalar” kitabında ise sabır değerine şu şekilde vurgu yapmıştır.

“Akıntının bizi kıyıya kadar yanaştırmasını beklememiz gerek, dedi Elmer.” (Sayfa:15). Yazar bu ifadesinde, sabır değerine vurgu yapmaktadır.

Saygı Değeri İle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Saygı sözcüğünün değişik tanımları vardır. Türk Dil Kurumu kavramı “Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet. Başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusu.” olarak tanımlamaktadır (TDK, 2023). Saygı değerine seçilen kitaplarda yer verilme durumuna ait bilgiler tablo6’da verilmiştir.

Tablo 6: Saygı değerinin dağılımı

Kitaplar	f	%
Elmer	1	20.0
Elmer ve balinalar	-	-
Elmer ve kayıp ayı	1	20.0
Elmer ve kelebek	-	-
Elmer ve gül	-	-
Elmer Fillerin yarışı	2	40.0
Elmer ve süper el	1	20.0
Toplam	5	100

Tablo 6 incelendiğinde Elmer Serisinin içerisinde doğrudan veya örtük olarak verilen saygı değeri ilgili ifadelerin toplamının beş (f:5) olduğu görülmektedir. Serinin ele alınan kitaplarından yalnızca dört tanesinde saygı değerine değinilmiştir. Sabır değerine en çok iki (%40.0) kez “Elmer Fillerin Yarışı” kitabında yer verildiği görülmüştür. “Elmer”, “Elmer ve Süper El”, “Elmer ve Kayıp Ayı” adlı kitaplarda ise eşit miktarlarda sabır değerine değinildiği görülmüştür. İncelenen kitaplarda sabır değeriyle ilgili örnek olarak serinin “Elmer ve Fillerin Yarışı” eserinde şu ifadelerle yer verilmiştir.

“Mavi renkli fil, mavi olmayı istemediği için kırmızı renkli fil onunla renk değiştirmeyi kabul etti.” (Sayfa:8). Yazar burada, kırmızı filin mavi file sevgisinden ve verdiği değerden dolayı saygı değerine vurgu yapmaktadır. Yazarın diğer kitabı olan “Elmer” da ise saygı değerine şu şekilde vurgu yapılmıştır.

“Hepsi tek tek Günaydın Elmer diye seslendiler. Elmer onlara tek tek Günaydın diyerek gülümsedi.” (Sayfa:10). Yazar, bu ifadesinde saygı değerine vurgu yapmıştır. Yazarın “Elmer ve Balinalar” adlı kitabında saygı değerine şu şekilde vurgu yapılmıştır.

“Rengarenk fil Elmer ve kuzeni Wilbur, büyükbaba Eldoyu ziyaret ediyorlardı.” (Sayfa:1). Yazar burada yapılan ziyareti büyüklere saygı olarak vurgulama yapmıştır. Yazarın “Elmer ve Kayıp Ayı” kitabında saygı değerine şu şekilde yer verilmiştir.

“Anne Fil, Elmer ve Wilbur’a çok teşekkür etti.” (Sayfa:22). Anne Fil, saygıdan dolayı ilgileri için teşekkür etmiştir, Yazar bu ifadesinde saygı değerine vurgu yapmıştır.

Sorumluluk Değeri İle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Sorumluluk sözcüğünün değişik tanımları vardır. Türk Dil Kurumu kavramı Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, mesuliyet, uhde. Sorumlu olmayı gerektiren bir yükümlülüğün kendisi; ağırlık (TDK, 2023). Sorumluluk değerine seçilen kitaplarda yer verilme durumuna ait bilgiler tablo7’de verilmiştir.

Tablo 7: Sorumluluk değerinin dağılımı

Kitaplar	f	%
Elmer	-	-
Elmer ve balinalar	1	25.0
Elmer ve kayıp ayı	-	-
Elmer ve kelebek	-	-
Elmer ve gül	-	-
Elmer Fillerin yarışı	1	25.0
Elmer ve süper el	2	50.0
Toplam	4	100.0

Tablo 7 incelendiğinde Elmer Serisinin içerisinde doğrudan veya örtük olarak verilen sorumluluk değeri ilgili ifadelerin toplamının dört (f:4) olduğu görülmektedir. Serinin ele alınan kitaplarından yalnızca üç tanesinde sorumluluk değerine değinilmiştir. Sorumluluk değerine en çok iki (%50.0) kez “Elmer ve Süper El” kitabında yer verildiği görülmüştür. “Elmer Fillerin Yarışı”, “Elmer ve Balinalar” adlı kitaplarda ise eşit miktarlarda sabır değerine değinildiği görülmüştür. İncelenen kitaplarda sorumluluk değeriyle ilgili örnek olarak serinin “Elmer ve Süper El” eserinde şu ifadelerle yer verilmiştir.

“*Seni çok iyi gördüm ama arkadaşının giysisi biraz bozulmuş, onu onarmamı ister misin?*” (Sayfa:20). Yazar, bireyin kendi üzerine düşenleri yapması gerektiği düşüncesi ile sorumluluk değerine vurgu yapmaktadır. Yazarın “Elmer Fillerin Yarışı” adlı eserinde ise sorumluluk değerine şu şekilde vurgu yapılmıştır.

“*Ormandaki diğer hayvanlara da haber verelim ve birlikte yarış pistini belirleyelim.*” (Sayfa:4). Yazar , bireylerin toplum yararına çalışmalarda bulunmasını şekilde sorumluluk değerine vurgu yapmıştır. Yazarın, “Elmer ve Balinalar” kitabında ise sorumluluk değerine şu şekilde vurgu yapılmıştır.

“*Eldo’ya bizden selam söyleyin diye seslendi balinalar. Selamdan daha fazlasını söyleyeceğim diye murıldandı Wilbur.*”(Sayfa:23). Yazar , verilen görevi yerine getirme düşüncesi ile sorumluluk değerine vurgu yapmıştır.

Vatanseverlik Değeri İle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Vatanseverlik sözcüğünün değişik tanımları vardır. Türk Dil Kurumu kavramı Doğduğu yeri, evini, köyünü, müstakil devlet sınırları içinde memleketini sevmektir. (TDK, 2023). Elmer Serisinin içerisinde doğrudan veya örtük bir şekilde Vatanseverlik değerine değinilmemiştir.

Yardımsaverlik Değeri İle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Yardımsaverlik sözcüğü Türk Dil Kurumu tarafından tanımı ‘Hayırsaverlik’ olarak tanımlanmaktadır. (TDK, 2023). Yardımsaverlik değerine seçilen kitaplarda yer verilme durumuna ait bilgiler tablo9’da verilmiştir.

Tablo 9: Yardımsaverlik değerinin dağılımı

Kitaplar	f	%
Elmer	-	-
Elmer ve balinalar	3	15.0
Elmer ve kayıp ayı	3	15.0
Elmer ve kelebek	5	25.0
Elmer ve gül	2	10.0
Elmer Fillerin yarışı	2	10.0
Elmer ve süper el	5	25.0
Toplam	20	100

Tablo 9 incelendiğinde Elmer Serisinin içerisinde doğrudan veya örtük olarak verilen yardımsaverlik değeri ilgili ifadelerin toplamının yirmi (f:20) olduğu görülmektedir. Serinin yalnızca “Elmer” kitabında yardımsaverlik değerine değinilmemiştir. Yardımsaverlik değerine en çok beş (%25.0) kez “Elmer ve Kelebek”, ve “Elmer ve Süper El” kitabında yer verildiği görülmüştür. “Elmer ve Kayıp Ayı” “Elmer ve Balinalar” kitabında yardımsaverlik değerinin üç (%15.0) kez değinildiği görülmüştür. “Elmer Fillerin Yarışı” “Elmer ve Gül” adlı kitaplarda ise eşit miktarda değinildiği görülmüştür. İncelenen kitaplarda yardımsaverlik değeriyle ilgili örnek olarak serinin “Elmer ve Kelebek” eserinde şu ifadelere yer verilmiştir.

“*Bu sefer delikte mahsur kalan benim, endişelenme Elmer dedi Kelebek. Hemen yardım çağıracağım.*” (Sayfa:14). Yazar ifadesinde doğrudan yardımsaverlik değerine vurgu yapmıştır. Yazarın , “Elmer ve Süper El” kitabında ise yardımsaverlik şu şekilde vurgulanmıştır.

“*Maymunları aşmak kolay olmayacak, dedi Elmer. Kuşlar o işi bize bırak dediler.*”(Sayfa:13). Kuşlar, Elmer’in işinin daha kolay yürütmesi için ona yardımcı olmuşlardır. Yazar burada yardımsaverlik değerine vurgu yapmıştır. Yazarın “Elmer ve Kayıp Ayı” kitabında yardımsaverlik değerine şu şekilde vurgu yapılmıştır.

“*Benim ayıcığımlı size ödünç vereceğim ve yarın kayıp ayıcığı arayacağım.*”(Sayfa:4). Yazar ifadesinde yardımsaverlik değerine vurgu yapmıştır. Yazarın, “Elmer ve Balinalar” kitabında yardımsaverlik şu şekilde vurgulanmıştır.

“*Bir sal yapın. Etrafta yeterince ağaç gövdesi var. Onları bağlamanıza yardım ederiz dedi maymunlar.*”(Sayfa:6). Yazar ifadesinde yardımsaverlik değerine vurgu yapmıştır. Yazarın “Elmer ve Fillerin Yarışı” kitabında yardımsaverlik değerine şu şekilde vurgu yapılmıştır.

“*Yeşil fil yaralanmıştı. Beyaz Fil ona yardım etmek için durdu.*” (Sayfa:17). Beyaz filin arkadaşı Yeşil fil için yarışta geri kalmayı göze alması, yardımlaşma için güzel bir örnek olmuştur. Yazar burada yardımsaverlik değerine vurgu yapmıştır. Son olarak yazarın “Elmer ve Gül” eserinde yardımsaverlik değerine şu şekilde vurgu yapılmıştır.

“*Gül dedi Eldo. Sürüsünden ayrılmış ve bir daha onları bulamamış. Siz onu arkadaşlarına götürebilirsiniz.*” (Sayfa:8). İfadesinde, Gül’ün arkadaşlarına kavuşması için yardım edilmesi söyleniyor. Yazar burada yardımsaverlik değerine vurgu yapmıştır.

Öz Denetim Değeri İle İlgili Bulgu ve Yorumlar

Öz Denetim sözcüğünün değişik tanımları vardır. Türk Dil Kurumu kavramı Daha önemli bir amaca ulaşabilmek için kişinin tepkilerini, davranışlarını veya başka amaca yönelme eğilimini denetleyip kısıtlaması, otokontrol. (TDK, 2023). Öz Denetim değerine seçilen kitaplarda yer verilme durumuna ait bilgiler tablo10’da verilmiştir.

Tablo 10: Öz Denetim değerinin dağılımı

Kitaplar	f	%
Elmer	1	14.3
Elmer ve balinalar	1	14.3
Elmer ve kayıp ayı	1	14.3
Elmer ve kelebek	2	28.5
Elmer ve gül	-	-
Elmer Fillerin yarışı	1	14.3
Elmer ve süper el	1	14.3
Toplam	7	100

Tablo10 incelendiğinde Elmer Serisinin içerisinde doğrudan veya örtük olarak verilen özdenetim değeri ilgili ifadelerin toplamının yedi (f:7) olduğu görülmektedir. Serinin ele alınan kitaplarından yalnızca bir tanesinde özdenetim değerine değinilmemiştir. Özdenetim değerine en çok iki (%28.5) kez “Elmer ve Kelebek” kitabında yer verildiği görülmüştür. “Elmer”, “Elmer ve Balinalar”, “Elmer ve Kayıp Ayı”, “Elmer ve Süper El” ,”Elmer Fillerin Yarışı”, adlı kitaplarda ise eşit miktarlarda özdenetim değerine değinildiği görülmüştür. İncelenen kitaplarda özdenetim değeriyle ilgili örnek olarak serinin “Elmer ve Kelebek” eserinde şu ifadelere yer verilmiştir.

“Burası çok tehlikeli, dedi Elmer. Patika bir mağaraya gidiyor. Geri dönmeliyim.”(Sayfa:10) Yazar, Elmer’ın tehlike hissettiği bir durumdan kendini korumaya çalışması durumuyla özdenetim değerine vurgu yapmaya çalışmıştır. Yazarın, “Elmer” adlı kitabında özdenetim değerine şu şekilde değinilmiştir.

“Bir süre sonra Elmer yanlış bir şeyler olduğunu düşündü. Fakat yanlış olan neydi? Çevresine bakındı aynı orman, aynı berrak gökyüzü ve aynı yağmur bulutları vardı. Elmer hepsini tek tek seyretti.” (Sayfa:19). Yazar, yanlış yada eksik bir durumun var olduğunu, bu durumu düzeltmek ve ona göre davranmak gerektiğini düşünmektedir. Öz denetim değerine vurgu yapmıştır. Yazarın bir diğer, “Elmer ve Balinalar” kitabında ise özdenetim değerine şu şekilde yer verilmiştir.

Sende bize katılana Aslan, dedi Elmer. Çok isterdim Elmer, dedi Aslan. Ama şekerleme yapmaya devam etmem gerek (Sayfa:4). Aslan, sağlığı için uyku uyuması gerektiğinin farkındadır. Yazar burada özdenetim değerine vurgu yapmıştır. Yazarın “Elmer ve Kayıp Ayı” adlı kitabında öz denetim değerine şu şekilde vurgu yapılmıştır.

“Özel olmak için farklı olmak gerekmez. Her oyuncak ayı özeldir. Herkesin oyuncak ayısı kendisi için özeldir (Sayfa:24). Yazar özdenetim değerine vurgu yapmıştır.

Yazarın “Elmer ve Fillerin Yarışı” adlı bir diğer kitabında özdenetim değerine şu şekilde değinilmiştir.

“Eğer renk değiştirmeseydim şimdi ben kazanmış olacaktım dedi Kırmızı Fil” (Sayfa:21).

Yazar burada mevcut durumdan daha iyi bir duruma gelmek için kararlı olmamızı, özdenetim değeriyle vurgulamıştır. Özdenetim ile ilgili son olarak “Elmer ve Süper El kitabında” ise şu şekilde vurgu yapılmıştır.

“Dikenli çalılar yüzünden düştüğüm hale bak. Eğer beni böyle görürse herkes bana güler. Bu hiç de süper bir durum değil”(Sayfa:4) Yazar bu ifadesinde, durumunun farkında olan karakterin kendine çeki düzen vermesi gerektiğini bilmesi durumundan dolayı özdenetim değerine vurgu yapmıştır.

SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Yeni nesil hikâye kitapları denildiğinde akla ilk gelen dünyanın en renkli ve şakacı filini konu edinen, özellikle okul öncesi dönemdeki çocuklarına yönelik Mikado Yayınları tarafından 2023 tarihinde basılan “Elmer Serisi” içerisinde yer alan “Elmer, Elmer ve balinalar, Elmer ve kayıp ayı, Elmer ve kelebek, Elmer ve gül, Elmer Fillerin yarışı, Elmer ve süper el” resimli yedi öykü kitabının değerler eğitimi açısından incelendiği bu eserler içerisinde toplamda seksen sekiz (88) değer içeren cümleye yer verildiği görülmüştür. Hikaye kitaplarında en fazla Sevgi değeri ile ilgili doğrudan verebilecek ve kazandırılacak özellikte cümleye yer verildiği görülmüştür. Kitaplarda sevgi değeri çeşitli cümleler ile yoğun olarak hissettirilmiş, farklı yerlerde 23 cümle ile açıkça vurgulanmıştır. Yardımseverlik değeri ise sıkça bahsedilen ikinci değer olup, eserlerde 20

cümle bu değeri kazandırmaya yöneliktir. Bu değerleri sırasıyla; dostluk değeri (17 cümle), öz denetim değeri (7 cümle), adalet değeri (5 cümle), saygı değeri (5 cümle), Sabır değeri (4 cümle), sorumluluk değeri (4 cümle), dürüstlük değeri (3 cümle) izlemektedir. Kitaplarda vatanseverlik değerine ise hiç yer verilmediği sonuçlarına ulaşılmıştır. İncelenen eserlerde sevgi, yardımseverlik ve dostluk değerlerine diğer değerlere göre fazla yer verildiği görülmüştür. Literatürde bu araştırmanın sonuçları ile paralellik gösteren araştırmalara rastlanmaktadır. Ercan (2022) yaptığı çalışmada Nurgül Ateş'e ait 17 hikâyeyi kök değer açısından incelemiştir. Araştırma sonucunda sevgi değerinin hikâyelerde en çok işlenen değer olduğu sonucuna ulaşmıştır. Benzer bir araştırmada Dilek (2017) Feridun Oral'ın 0-6 yaş resimli hikâye kitaplarının MEB'in belirlediği değerler açısından incelediği araştırma en fazla sevgi değerine yer verildiğini belirtmektedir.

Adalet değeri için, oyunlarda haksızlık yapılmamasına ve bir karar alınacağı zaman grupta herkesin fikrine danışılması gerektiğine değinilmiştir. Dostluk değeri için, arkadaşlarla eğlenceli vakit geçirme, birlikte oyunlar oynama, arkadaşlarıyla yardımlaşma konuları işlenirken, dürüstlük değerinde ise sonuçlar her ne olursa olsun doğruyu söylemek gerektiğine vurgu yapılmıştır. Kitaptaki kahramanların başına gelen türlü türlü olaylarda beklemeyi öğrenmeleriyle sabır değerine vurgu yapan yazar, saygı değerinde ise özellikle arkadaşlara ve büyüklere değinmeye çalışmıştır. Aynı zamanda karakterlerin kendi davranışlarını ve arkadaşlık ilişkilerinde üzerine düşen görevleri yerine getirmeleriyle de sorumluluk değeri vurgulanmıştır. Arkadaşlar arasındaki dayanışmalarda yardımlaşma değerine değinilmiş ve son olarak ise karakterlerin kendi yaptığı davranışlarını kontrol etmesi ve kendilerinin farkında olmaları ile özdenetim değerine vurgu yapılmıştır. İncelenen eserlere bakıldığında, yazarın en fazla sayıda ve en fazla değerde ele aldığı kitabı “Elmer Fillerin Yarışı” isimli kitabıdır. On kök değerden dokuzunun bu kitapta yer aldığı söylemek mümkündür. En az sayıda değerlerin işlendiği kitabın ise yazarın ‘Elmer’ serisinden çıkarmış olduğu ilk kitap olan 9 değerle ‘Elmer’ kitabı olmuştur. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, yazarın en çok sevgi değerine değindiği, vatanseverlik değerine ise hiç ele almadığı görülmüştür.

Çocukların değerleri daha etkili bir biçimde kavramasını ve edinmesini sağlayan en önemli eğitim araçlarından biri de hikaye kitaplarıdır (Eker ve Erdoğan, 2019). Özellikle okul öncesi çocuk kitapları, 0-6 yaş dönemindeki çocukların gelişim düzeylerine göre hazırlanmış kitaplar olup “resimli hikâye kitapları” olarak adlandırılır. Resimli hikâye kitaplarında, öykü hem metin ile hem de resimlerle anlatılır. Okuma yazma bilmeyen, okul öncesi dönemdeki bir çocuk, resimlere bakarak kitapta ne anlatıldığını anlamaya çalışır (Taş, 2023). Bu sebeple çocukların güzel davranışlara yönelmesi, ideal bir ahlâkî yapıya ulaşması için hikâye kitapları oldukça önemlidir. Elmer serisi içerisinde yer alan hikâye kitaplarında yazar, eğitsel iletilerle birlikte hikâyelerinde resimlemeleri ve sunduğu görsellikle çocukların hayal dünyasının zenginleşmesine ve estetik duygularının gelişimine ve değerleri edinmelerine katkı sağladığı söylenebilir.

Araştırma bulguları doğrultusunda getirilen öneriler şöyledir;

Hikâyeler ilgi çeken kurgusu ve verdiği olumlu mesajlar dikkate alınarak, değer iletiminde önemli edebi eserler olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin değer iletimi bakımından zengin olan kitapları seçmeleri, çocukların değerleri edinmeleri açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Altan, Z., M. (2011). Çoklu Zekâ Kuramı ve Değerler Eğitimi. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 1(4), 53-57.
- Arıkan, A. (2011). Değerler eğitiminin tanımı, önemi ve kapsamı. A. Arıkan (Ed.), Okulöncesi dönemde değerler eğitimi (1-26). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisi.
- Aydın, Z. & Gürler, Ş. (2020). *Okulda değerler eğitimi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Dilek, A. (2017). Feridun Oral'ın Resimli Hikâye Kitaplarındaki Değerlerin İncelenmesi, Değerler Eğitimi Dergisi 15 (33), 61-86.
- Eker, C. & Kılav, D.(2022). “Eşit Masallar” serisi adlı resimli çocuk kitaplarının değer iletimi açısından incelenmesi, International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, 8(55): 45-53.
- Ercan, H. (2022). *Nurgül Ateş'in çocuk hikayelerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Eker, C. & Erdoğan D. (2019). Değerler Eğitimi Açısından Rıfat Ilgaz'a Ait “Halime Kaptan” Adlı Eserin İncelenmesi. Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(19), 48-55.
- Güngör, E. (2010). Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar. İstanbul: Ötüken Yayıncılık.

- Hakam, K. A. (2018). Tradition of value education implementation in Indonesian primary schools. *Journal of Social Studies Education Research*, 9(4), 295-318.
- Halstead, J. M. & Taylor, M. J. (2000). "Learning and teaching about values: a review of recent research". *Cambridge Journal of Education*, 30(2), 169-202.
- Hökelekli, H. (2013). *Ailede, okulda ve toplumda değerler psikolojisi ve eğitimi*, İstanbul, Timaş Yayınları.
- Kolaç, E. (2010). Hacı Bektaş Veli, Mevlana ve Yunus Felsefesiyle Türkçe Derslerinde Değerler ve Hoşgörü Eğitimi. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 55, 193-208.
- MEB (2013). Okul Öncesi Eğitim Programı, <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=652> adresinden 28.10.2023 tarihinde erişilmiştir.
- MEB (2018). Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı, <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=326>, adresinden 28.10.2023 tarihinde erişilmiştir.
- MEB. (2010). İlk ders Konulu Genelge.2010/53, <https://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1574.pdf> adresinden 28.12.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. Jossey-Bass.
- Schwartz, S. H. (2010). *Basic values: How they motivate and inhibit prosocial behavior*. *Prosocial Motives, Emotions, And Behavior: The Better Angels Of Our Nature*, 14, 221-241.
- Taş, A. (2023). Okul Öncesi Çocuk Kitaplarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- TDK (2023) Türkçe Sözlük, <https://www.tdk.gov.tr/icerik/diger-icerikler/tumsozlukler/> adresinden, 28.10.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Ulusoy, K. & Dilmaç, B. (2020). *Değerler Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yaman, E. (2016). *Değerler eğitimi-eğitimde yeni ufuklar*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, N. & Yıldırım, K. (1997). *Eğitim sosyolojisi*. Edirne: Masaüstü Yayıncılık.